

UNIVERZITET U BIHAĆU

**PRAVILA STUDIRANJA
NA STUDIJU PRVOG CIKLUSA**

Na osnovu člana 7 stav 7. Zakona o izmjenama Zakona o Univerzitetu u Bihaću (Sl. glasnik, br. 8/06) Upravni odbor Univerziteta u Bihaću, a na prijedlog Univerzitskog nastavno-naučnog vijeća, na sjednici održanoj 22.07.2006. godine donosi

PRAVILA STUDIRANJA NA STUDIJU PRVOG CIKLUSA

I. OPĆE ODREDBE

Član 1

Ovim pravilima bliže se uređuje organizacija i izvođenje studija prvog ciklusa, napredovanje studenata u toku studija, vrednovanje rada studenata, dodjeljivanje stepena i diploma, izdavanje isprava o studijama, kao i druga pitanja od značaja za završavanje studija prvog ciklusa na Univerzitetu u Bihaću (dalje: Pravila studiranja)

Član 2

Studij prvog ciklusa na Univerzitetu organizuje se i ostvaruje u skladu sa Pravilima studiranja zasnovanim na Evropskom sistemu prenosa bodova (ECTS).

II. ORGANIZACIJA STUDIJA

Član 3

Univerzitet, odnosno fakultet, akademija i samostalna visoka stručna škola (u daljem tekstu: univerzitetske jedinice) organizuju i izvode studij prvog ciklusa iz naučnih, umjetničkih i stručnih oblasti za koje su akreditovani.

Studijski programi podijeljeni su na studijske godine i semestre.

U skladu sa ECTS obim studijskog programa iznosi 60 ECTS bodova u jednoj studijskoj godini, odnosno 30 ECTS bodova u jednom semestru. Jedan bod odnosi se na 25-30 sati rada studenta u ukupnom fondu opterećenja studenta koje je predviđeno nastavnim planom i programom.

Broj bodova za pojedini predmet (kurs) određuje se prema broju sati nastave (teorijske i/ili praktične, vježbi, seminara i slično), vremenu rada studenta na samostalnim zadacima (domaci zadaci, projekti, seminarski radovi i slično) i vremenu za učenje kod pripreme za provjeru znanja i ocjenjivanje (testovi, kolokviji, završni ispit).

Univerzitetsko nastavno-naučno vijeće posebnom odlukom utvrđuje odnos (srazmjeru) između jednog sata nastave i broja sati potrebnih za individualni rad studenta, koji se vrednuje kao jedan kreditni bod.

Trajanje studija

Član 4

Prvi ciklus studija na akademskim studijskim programima za sticanje diplome akademskog prvog ciklusa studija traju tri studijske godine, odnosno 180 ECTS bodova, ili četiri godine što predstavlja 240 ECTS bodova.

Član 5

Student koji je položio sve ispite predviđene za upisani studijski program i ispunio sve ostale obaveze propisane Pravilima Univerziteta i ovim Pravilima stiče diplomu prvog ciklusa studija odgovarajućeg studijskog programa (180 bodova za trogodišnji studij, odnosno 240 bodova za četverogodišnji studij).

Uz diplomu studija prvog ciklusa izdaje se dodatak diplome (Supplement) radi detaljnijeg uvida u nivo, prirodu, sadržaj, sistem i pravila studiranja i postignute rezultate tokom studija.

Struktura studijskog programa

Član 6

Studijski program sadrži opće i posebne uslove koje student treba da zadovolji za sticanje određenog znanja, i to:

1. prikaz obaveznih i izbornih predmeta (kurseva) (Individual course units) po studijskim godinama i semestrima;
2. broj sati individualnog opterećenja studenta po predmetu (kursu);
3. broj ECTS bodova za svaki predmet (kurs);
4. druge oblike nastave namijenjene sticanju i usavršavanju profesionalnih znanja i vještina (seminari, tematske klinike, debatni časovi, praktični rad i drugo);
5. prikaz obaveznih uslova za pohađanje nastave i polaganje predmeta (kurseva);
6. prikaz modula i blokova, ukoliko je nastava organizovana na takav način;
7. završni rad (diplomski rad), ukoliko je planiran. Završni rad (diplomski rad) vrednuje se sa najviše 15 ECTS bodova.

Studijski program prikazuje se u obliku tabela ili dijagrama.

Podaci o predmetu (kursu) sadrže:

1. naziv predmeta (kursa) i odgovarajuću šifru (Identification) za lakšu identifikaciju predmeta (kursa);
2. kratak opis programa predmeta (kursa) (Description) koji omogućava razumijevanje njegove sadržine od strane studenata i drugih potencijalnih partnera;
3. procjenu nivoa predmeta (kursa) (Level), što podrazumijeva jasnu naznaku potrebnih prethodnih znanja (uz navođenje predmeta (kurseva) koje treba

prethodno položiti i preporuku literature koju treba koristiti za pripremu), postavljenih ciljeva i liste stručne literature;

4. naznaku o obaveznim i izbornim predmetima (kursevima) (Compulsory or optional course units);
5. ime(na) nastavnika i saradnika (Teaching staff);
6. dužinu trajanja nastave (Length) - godinu studija, semestar, broj sati nedjeljno, mjesto predmeta (kursa) u ukupnom pregledu (dijagram strukture studija);
7. metod nastave i savlađivanja gradiva (Teaching and learning methods) – predavanja, konsultacije, vježbe, laboratorijske vježbe, seminari, terenski rad i slično, sa brojem nedjeljnih sati i ukupnom broju nedjelja trajanja određene aktivnosti;
8. način polaganja i trajanja ispita (Assessments) - oblici provjere znanja tokom nastave, njihova učestalost i vrednovanje praktičnog rada i drugih oblika individualnog rada (seminarski radovi, projekti i drugo), način i termini polaganja ispita;
9. posebnu naznaku predmeta (kurseva) na kojima se nastava izvodi na nekom od stranih jezika (The language);
10. ECTS bodove predviđene za određeni predmet (kurs) (ECTS credit allocation), u skladu sa općim postavkama ECTS-a, uz naznaku broja bodova za bitne aktivnosti predviđene programom predmeta (kursa) (laboratorijski rad, terenski rad).

Organizacija nastave

Član 7

Studijska godina organizuje se u dva semestra: zimski i ljjetnji.

Nastava u zimskom semestru počinje u trećoj sedmici septembra i završava se u decembru tekuće godine.

Nastava u ljjetnom semestru počinje u fabruaru i završava se u maju tekuće godine.

Realizacija studijskog programa u jednom semestru traje 16 nedjelja, od kojih je posljednja nedjelja predviđena za završni ispit.

U januaru i jelu organizuju se popravni ispit.

Tačan kalendar organizacije i realizacije studijskih programa za studijsku godinu utvrđuje i objavljuje Univerzitetsko nastavno-naučno vijeće, najkasnije 60 dana prije početka nastave.

Član 8

Nastava se organizuje i izvodi prema utvrđenom rasporedu sati.

Univerzitet je dužan da raspored sati objavi najkasnije 10 dana prije početka nastave.

Raspored sati sadrži: naziv studijskog programa, studijsku godinu, naziv predmeta (kursa), vrijeme (dan, sat) održavanja nastave, mjesto (sale, laboratorije) održavanja nastave, nastavnike i eventualna druga uputstva o nastavi.

Za svaki predmet (kurs) predmetni nastavnik utvrđuje plan rada i dužan je da ga dostaviti prodekanu za nastavu univerzitske jedinice najkasnije 15 dana prije početka predavanja.

Predmetni nastavnik obavezan je da na prvom času nastave upozna studente sa planom rada na predmetu (kursu). Studenti imaju pravo na izvod iz plana rada u pismenoj formi.

Pri utvrđivanju planova mora se voditi računa da se usklade termini polaganja kolokvija i završnih ispita, tako da dva kolokvija ili dva ispita ne mogu biti organizovani u jednom danu, o čemu se stara prodekan za nastavu univerzitske jedinice.

Kolokviji se organizuju u terminima utvrđenim za izvođenje nastave iz predmeta iz kojih je predviđeno polaganje kolokvija.

Zadaci predviđeni za individualni rad studenta (seminarski, domaci, grafički, projekti i drugo) moraju biti ravnomjerno raspoređeni u toku semestra. Ukupni obim ovih zadataka mora biti usaglašen sa opterećenjem predviđenim na predmetu, saglasno ECTS-u.

Nastavnik je dužan da u toku nastave, izrade samostalnih zadataka i pripreme za polaganje pomogne studentima organizovanjem konsultacija. Termini i vrijeme za konsultacije treba da budu usklađeni sa nastavom tako da su dostupni studentima.

Promjena rasporeda sati i plana rada u toku nastave, po pravilu nije dopuštena. Ako se ukaže potreba za promjenom (zbog bolesti nastavnika ili slično) prodekan za nastavu univerzitske jedinice određuje zamjenu.

Član 9

Redovna nastava se organizuje i izvodi za grupu od najmanje 10 studenata (prema Pravilniku o osnovama finansiranja visokog obrazovanja).

Broj studenata na pojedinačnim izbornim predmetima (kursevima) mora biti u skladu sa stavom 1 ovoga člana, a ne može biti veći od 40.

Član 10

Pojedini oblici nastave mogu se organizovati u formi "učenja na daljinu" (distance learning, virtual teaching), ali se ispit moraju održavati u mjestu sjedišta institucije.

Ispiti iz umjetničkih predmeta mogu se održavati i van mjesta sjedišta institucije ukoliko se radi o javnim manifestacijama tipa koncerta, izložbe, predstave i slično.

Praktični rad i stručna praksa mogu se organizovati i izvoditi kao sastavni dio redovne nastave ili kao zasebna cjelina.

Studijski programi mogu predvidjeti aktivnosti iz tjelesne i zdravstvene kulture kao sastavni dio redovne nastave ili kao fakultativni sadržaj.

Prijavljanje predmeta (kurseva) i evidencija

Član 11

Student prijavljuje predmete (kurseve) koje treba da sluša i polaže u narednoj studijskoj godini tri nedelje prije početka nastave u zimskom semestru, a za prvu studijsku godinu nakon upisa.

Izbor predmeta (kurseva) vrši se do opterećenja od 30 ECTS bodova za semestar i 60 ECTS bodova za godinu, osim u slučajevima u kojima je ovim pravilima utvrđeno drugačije.

Student se može prijaviti da sluša predmete (kurseve) koje nije položio iz prethodnog semestara, kao i predmete (kurseve) iz narednog semestra studijskog ciklusa za koje je ispunio uslove predviđene pravilima studijskog programa.

Po isteku termina predviđenih za prijavljivanje predmeta (kurseva) formiraju se spiskovi studenata po predmetima (kursevima) za narednu studijsku godinu i objavljaju na oglasnoj tabli univerzitetske jedinice za svaki studijski program i predmet (kurs). Studijski predmeti (kursevi) koje je student prijavio ne mogu se mijenjati nakon njihove verifikacije.

Podaci o prijavljenom opterećenju unose se u evidencijski karton studenta. Forma i sadržina evidencionog kartona studenta utvrđuju se posebnim aktom Univerzitskog nastavno-naučnog vijeća. Opterećenje na ponovljenim predmetima za redovnog studenta može biti najviše 1/3 ukupnog broja ECTS bodova za semestar studija.

Ponovljeno prijavljivanje predmeta (kurseva)

Član 12

U slučaju da organizacija ponovnog slušanja zahtijeva izmjenu u rasporedu sati ili druge specifične uslove, Upravni odbor Univerziteta, na prijedlog Univerzitskog nastavno-naučnog vijeća, blagovremeno određuje način i uslove organizacije nastave.

U slučaju izmjene studijskog programa ili predmeta (kursa) student koji ponavlja pohađanje nastave obavezan je da prihvati nastale izmjene.

Ovjera semestra i godine

Član 13

Na kraju semestra i studijske godine ovjerava se evidencijski karton studenta, upisom broja osvojenih ECTS bodova po semestrima i ukupno.

Ovjera semestra i godine obavezna je za sve studente.

Na osnovu ovjerenog semestra i godine potvrđuje se koliko je student osvojio ECTS bodova, cime se omogućava korištenje propisanih studentskih prava.

Evaluacija nastave

Član 14

Praćenje uspješnosti nastave sprovodi se anketiranjem studenata.

Anketa je anonimna.

Za sprovođenje ankete odgovorni su studentski predstavnik i prodekan za nastavu univerzitetske jedinice. U sprovođenju anketa mogu se uključiti i drugi članovi akademskog osoblja i studenti, koje odredi dekan univerzitetske jedinice i predstavničko tijelo studenata.

Anketa se obavezno sprovodi odmah po završetku semestra. Anketiranje može da se sproveđe i u toku semestra na prijedlog predstavničkog tijela studenata na univerzitetskim jedinicama.

Odluku o anketiranju, terminima sprovodenja, sadržaju i načinu obrade ankete, kao i uputstvo o sprovodenju ankete donosi Univerzitetsko nastavno-naučno vijeće.

Konačni podaci o ocjeni za svaki predmet (kurs) unose se u personalni dosje nastavnika.

Nastavnik izabran po prvi put u akademsko zvanje, kao i nastavnik koji po prvi put predaje određene predmete (kurseve), ima pravo da zahtijeva da se podaci o prvoj godini njegove nastave ne unose u dosje.

Dekan univerzitske jedinice dužan je da nastavnika čije su ocjene znatno ispod prosjeka pozove na razgovor, ukaže mu na nedostatke i predloži načine za oticanje tih nedostataka.

III. NAPREDOVANJE U TOKU STUDIJA

Status studenta

Član 15

Status studenta stiče se upisom na odgovarajući studijski program.

Student se pri upisu studijske godine opredjeljuje za predviđeni dio studijskog programa obima 30 ECTS bodova za semestar, odnosno 60 ECTS bodova za godinu. Izuzetno, student koji je završio sve obaveze iz prethodne godine može upisati do 80 ECTS bodova. Ovo pravo student može koristiti po odobrenju dekana univerzitske jedinice počev od druge godine.

Član 16

Student koji je ostvario potrebni broj ECTS bodova prvi put u jednoj studijskoj godini smatra se redovnim studentom za narednu studijsku godinu u pogledu ostvarivanja prava za koja je ovaj status predviđen kao uslov njihovog ostvarivanja (finansiranje iz Budžeta, studentska stipendija i druga prava).

U pravima i obvezama u nastavi nema razlike između studenta koji se finansira iz Budžeta i studenta koji placa školarinu (paralelni studij i vanredni studij).

Član 17

Status redovnog studenta može se zadržati do sticanja diplome prvog ciklusa studija, a najduže u dvostrukom trajanju predviđenog studija.

Status redovnog studenta priznaje se i studentu, državljaninu BiH, koji se prepiše sa drugog univerziteta, ukoliko ispuni propisani kriterijum za taj status. U tom slučaju, vrijeme studiranja na drugom univerzitetu uračunava se u ukupno trajanje studija.

Redovnom studentu, koji ima zvanično verifikovan status vrhunskog sportista, može se odobriti savladavanje studijskog programa pod posebnim uslovima, koje utvrđuje Univerzitetsko nastavno-naučno vijeće na prijedlog Vijeća univerzitske jedinice.

Mobilnost na Univerzitetu

Član 18

Studentu se može omogućiti prelazak sa jednog studijskog programa na drugi pod uslovima koje utvrđuje Univerzitetsko nastavno-naučno vijeće, na prijedlog Vijeća univerzitske jedinice.

Pravo na prelazak može se ostvariti prije početka nastave.

Uz zahtjev za promjenu studija ili studijskog programa prilaže se dokumenta o postignutom uspjehu na studiju, odnosno studijskom programu sa koga se prepisuje.

Vrijeme studiranja na studijskom programu sa koga se prepisuje uračunava se u ukupno trajanje studija.

Član 19

Studentu koji je položio ispit na drugom studijskom programu priznaje se položeni ispit, ako predmet (kurs) iz kojeg je ispit položen, po svojoj sadržini i obimu odgovara predmetu (kursu) koji je student upisao, što se dokazuje dokumentima predviđenim ECTS pravilima.

Ako predmet (kurs) iz kojeg je ispit položen po svojoj sadržini i obimu približno odgovara predmetu (kursu) koji je student upisao, nastavnik može priznati ispit u cijelini ako je ocijenio da je student kroz obrađeni i položeni program stekao znanje i vještine u mjeri dovoljno za priznavanje ispita.

Priznavanjem ispita priznaje se i ocjena kojom je student ocijenjen na ispitu. Broj bodova priznatog ispita utvrđuje se u skladu sa pravilima ECTS.

Mobilnost između univerziteta

Član 20

Student ima pravo da u toku studija provede određeno vrijeme (semestar ili studijsku godinu) na drugoj ustanovi visokog obrazovanja u zemlji ili inostranstvu, posredstvom međunarodnih programa za razmjenu studenata (SOCRATES, ERASMUS, DAAD i slično), ili na bazi bilateralnih ugovora između univerziteta.

U skladu sa ugovorom koji student zaključuje sa Univerzitetom priznaje mu se ostvareni broj bodova.

Razmjena studenata ne podrazumijeva izdavanje diplome, odnosno sticanje stepena, od strane univerziteta na kome boravi, ukoliko ugovorom između univerziteta nije uređeno izdavanje zajedničke diplome, odnosno priznavanje stepena.

Član 21

Uz zahtjev za boravak na drugoj ustanovi visokog obrazovanja prilaže se originalna dokumenta predviđena ECTS pravilima za promjenu mjesta studiranja, i to:

- formular za prijavljivanje studenta na drugu visokoškolsku instituciju (Student application form);
- ugovor o studiranju na drugoj visokoškolskoj instituciji (Learning Agreement);
- prepis ocjena (Transcript of Records);
- informacioni paket (Informator) (Information Package).

Formulari dokumenata iz stava 1 ovog člana odštampani su uz ova pravila i čine njihov sastavni dio.

Zadatke u vezi s administrativnim i akademskim aspektima ECTS-a (informisanje studenata, pomoć kod pripreme dokumenata, komunikacija između matične univerzitske jedinice i institucije, pomoć kod uključivanja gostujućih studenata u obrazovni program) obavljaju ECTS koordinatori studijskih programa na univerzitetским jedinicama.

Član 22

Student koji je boravio na drugom univerzitetu može da se vrati na studijski program Univerziteta koji je započeo, a na njegov status primjenjuju se odredbe ovih pravila.

Promjena statusa studenta

Član 23

Student ne može istovremeno da se finansira iz Budžeta na dva studija, odnosno na dva studijska programa, koja organizuje Univerzitet.

Član 24

Student koji se finansirao iz Budžeta (redovni student), a nije ispunio kriterijum za nastavak studija može narednu studijsku godinu nastaviti kao student koji placa školarinu.

Član 25

Samofinansirajući student koji ispuni propisane uslove za nastavak studija može preci u status studenta koji se finansira iz Budžeta ukoliko nije popunjeno predviđeni broj za taj studijski program.

Student ovo pravo ne može koristiti ukoliko je u toku studija gubio status redovnog studenta.

Mirovanje statusa studenta

Član 26

Prava i obaveze studenta mogu mirovati.

Po prestanku razloga zbog kojih je zatraženo mirovanje, student nastavlja studije prema važećem obrazovnom programu.

Član 27

Prava i obaveze studenta miruju:

- za vrijeme naznačeno u pozivu državnog organa;
- za vrijeme trudnoće studentkinje i do 1 godine starosti djeteta;
- zbog neprekidnog bolničkog liječenja u trajanju od najmanje jednog semestra (što se dokazuje potvrdom i medicinskom dokumentacijom);
- ako se upiše na isti studijski program univerziteta u inostranstvu, po postupku koji je predviđen ECTS pravilima o upisu na drugi univerzitet (miruju samo obaveze);
- iz posebnih razloga lične prirode.

Zahtjev za mirovanje prava i obaveza podnosi se prije nastupanja mirovanja, a nakon upisane studijske godine na kojoj će koristiti to pravo. Izuzetno, zahtjev za mirovanje po osnovu bolničkog liječenja ili trudnoće može se podnijeti u toku studijske godine.

Rješenje po zahtjevu za mirovanje prava i obaveza studenta donosi dekan univerzitetske jedinice.

Nastavak studija nakon isključenja

Član 28

Nakon isteka perioda na koji je isključen, student ima pravo da nastavi studije.

Odluku po zahtjevu studenta donosi dekan univerzitetske jedinice.

Ukoliko se odobri ponovni upis, student se može upisati kao samofinansirajući na početku naredne studijske godine i dužan je nastaviti studije po studijskom programu koji važi u studijskoj godini u kojoj nastavlja studije.

IV. VREDNOVANJE RADA STUDENATA

Praćenje rada studenata

Član 29

Rad i znanje studenata prati se i ocjenjuje kontinuirano u toku semestra i na završnom ispitу.

Predmetni nastavnik obavezan je da na prvom času nastave upozna studente sa oblicima praćenja rada, terminima provjere znanja, karakterom i sadržinom završnog ispita, strukturom ukupnog broja bodova i načinom formiranja ocjene.

Studentu se dodjeljuju bodovi za svaki izdvojeni oblik provjere rada i ocjene znanja, u skladu sa ECTS pravilima.

Nastavnik je dužan da javno objavi studentima rezultate o broju osvojenih bodova nakon svake provjere, kao i ukupan broj bodova koje je student osvojio od početka nastave.

U strukturi ukupnog broja bodova najmanje 50 % mora biti predviđeno za aktivnosti i provjere znanja u toku semestra.

Na zahtjev studenta nastavnik je dužan da detaljno obrazloži ocjenu njegovog rada.

Član 30

Vijeće univerzitetske jedinice utvrđuje bliža pravila studiranja, predmete i dodatne uslove koje student mora ispuniti kao uslov za pohađanje predavanja i polaganje ispita iz pojedinih predmeta (kurseva) u tekućoj studijskoj godini.

Završni ispit na predmetima (kursevima)

Član 31

Predmetni nastavnik obavezan je da na prvom času nastave upozna studente sa načinom polaganja završnog ispita (pismeno, usmeno) i terminima za njegovo održavanje (osnovni i popravni).

Završni ispit se u strukturi bodova može vrednovati sa najviše 50% ukupnog broja bodova.

Ocjenjivanje

Član 32

Rezultate provjere rada i znanja studenta u toku nastave predmetni nastavnik unosi u karton rada studenta.

Nakon završetka nastave i završnog ispita nastavnik određuje ukupni broj osvojenih bodova i formira konačnu ocjenu za svakog studenta. Ukupan broj osvojenih bodova i završnu ocjenu nastavnik unosi u zajednički spisak studenata i dostavlja prodekanu za nastavu univerzitetske jedinice.

Ocjene koje je verifikovalo Vijeće univerzitetske jedinice upisuju se u evidencijski karton studenta.

Ocjenjivanje i vrednovanje vrši se u skladu sa ECTS skalom ocjenama: A, B, C, D, E i F.

Prolazne ocjene su: A, B, C, D i E i prema ECTS skali imaju sljedeće značenje:

- A - Izvrstan (izuzetan uspjeh sa neznatnim greškama);
- B - Odličan (iznad prosjeka, sa ponekom greškom);
- C - Vrlo dobar (prosječan sa primjetnim greškama);
- D - Dobar (općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima);
- E - Dovoljan (zadovoljava minimalne kriterijume);

Neprolazna ocjena je:

F - Nedovoljan (potrebno znatno više rada).

Član 33

Struktura ocjena u generaciji sa više od 20 studenata koji su uspješno završili sve predviđene oblike provjere znanja i položili ispit treba da odgovara normalnoj raspodjeli.

Prema ECTS pravilima normalna raspodjela ocjena predviđa sljedeću strukturu:

- OCJENA A približno 10% ukupnog broja studenata;
- OCJENA B približno 25% ukupnog broja studenata;
- OCJENA C približno 30% ukupnog broja studenata;
- OCJENA D približno 25% ukupnog broja studenata;
- OCJENA E približno 10% ukupnog broja studenata.

Ukoliko struktura ocjena znatno odstupa od normalne raspodjele, Vijeće univerzitetske jedinice može da izvrši usaglašavanje rezultata ispita sa ECTS skalom ocjena i na osnovu ukupno osvojenih bodova izvrši raspodjelu ocjena.

Član 34

Ispiti i svi oblici provjere znanja su javni, a ovaj princip se mora obezbijediti.

Ukoliko se ispit organizuje usmeno, nastavnik mora da omogući studentima da prisustvuju ispitivanju. Usmenom ispitu obavezno prisustvuje, pored kandidata i ispitivaoca, i najmanje još jedna osoba iz reda studenata, nastavnika ili saradnika.

Ukoliko se ispit organizuje pismeno, nastavnik upoznaje studente sa kojim se pomagalima mogu koristiti.

Član 35

Polaganje kolokvija i završnog ispita organizuje se u redovnim i popravnim terminima.

Redovni i popravni rokovi za kolokvije organizuju se u terminima predviđenim za nastavu.

Redovni termin za završni ispit je u 16-oj nedjelji nastave.

Za studente koji nisu izašli na završni ispit ili ga nisu položili ili nisu zadovoljni ocjenom na završnom ispitu u redovnom terminu organizuje se popravni završni ispit. Ispit se organizuje između semestara u trajanju od dvije nedjelje i u terminu koji odredi Univerzitetsko nastavno-naučno vijeće na početku studijske godine.

Član 36

Nastavnik je dužan da saopći studentima rezultat usmenog završnog ispita odmah po održanom ispitu (položio ili nije položio), a konačnu ocjenu na ispitu dužan je objaviti u roku od dva dana nakon završnog ispita. Rezultati pismenog završnog ispita i konačne ocjene objavljuju se u roku od pet dana od dana ispita, isticanjem na oglasnoj tabli univerzitetske jedinice ili na drugi adekvatan način.

Ukoliko je student ocijenjen sa ocjenom (F) - nedovoljan, nastavnik je dužan da ga na njegov zahtjev upozna sa nedostacima rada.

Ukoliko je ispit položilo manje od 50% studenata koji su redovno pohađali nastavu i polagali završni ispit, nastavnik je dužan da prije popravnog završnog ispita održi konsultacije sa studentima.

Član 37

Student nije položio ispit ako nije osvojio minimalni potreban broj bodova koje je nastavnik predvio za prolaznu ocjenu u skladu sa Nastavnim planom i Nastavnim programom.

Ukoliko student i u popravnom terminu nije osvojio minimalni broj bodova za prolaznu ocjenu, on je "izgubio" predmet (kurs) i mora se prijaviti za ponovno pohađanje nastave u narednoj studijskoj godini.

Član 38

Ako student smatra da je oštećen u postupku sprovođenja i ocjenjivanja na završnom ispitu ima pravo na ponovno polaganje pred komisijom.

Zahtjev za ponovni ispit podnosi se dekanu u roku od 24 sata nakon saopćavanja ocjene. Ako dekan univerzitetske jedinice ocjeni zahtjev opravdanim, donosi odluku sa kojom upoznaje predmetnog nastavnika i studenta. U odluci se utvrđuje obaveza ponavljanja ispitivanja u narednom danu i imenuje ispitna komisija.

Ispitnu komisiju cine predmetni nastavnik i dva nastavnika iz iste ili srodnih oblasti. Predmetni nastavnik ne može biti predsjednik komisije. Komisija donosi odluku većinom glasova.

Odluka komisije je konačna.

Član 39

U slučaju spriječenosti predmetnog nastavnika da održi završni ispit, dekan univerzitetske jedinice, organizaciju i održavanje završnog ispita povjerava drugom nastavniku iz iste ili sroдne oblasti, ili imenuje komisiju.

Komisija ima najmanje tri člana. U komisiju mogu biti imenovani nastavnici iz istih ili srodnih oblasti.

Odluku o ocjeni komisija donosi većinom glasova.

Odluka komisije je konačna.

Na saopćavanje ocjena komisije sa usmenog, odnosno pismenog završnog ispita shodno se primjenjuju odredbe člana 36 ovih pravila.

Zapisnik o toku ispita i ocjeni komisija dostavlja dekanu univerzitetske jedinice.

Završni rad (diplomski rad)

Član 40

Završni rad (diplomski rad) predstavlja samostalnu stručnu obradu određenog problema.

Završnim (diplomskim) radom student dokazuje da je na osnovu znanja stečenog tokom studija ovlađao zadanom temom, da je temu obradio po predviđenoj metodologiji, da zna da koristi stručnu literaturu i terminologiju, kao i da je ispravno navodi.

Tema završnog (diplomskog) rada bira se iz obaveznih predmeta koje sadrži studijski program.

Moguće teme završnih (diplomskih) radova predlažu predmetni nastavnici. Izuzetno, studentu se može odobriti tema završnog (diplomskog) rada koju samostalno predloži, uz prethodnu konsultaciju sa nastavnikom kod kojeg želi da uradi završni (diplomski) rad.

Uz svaku temu završnog (diplomskog) rada navodi se osnovna literatura.

Član 41

Završni (diplomski) rad prijavljuje se nadležnoj službi univerzitetske jedinice.

Student stiče pravo da prijavi završni (diplomski) rad kad opterećenje od predmeta (kurseva) i predviđeno opterećenje po osnovu završnog (diplomskog) rada ne prelazi 30 ECTS bodova.

Prijava završnog (diplomskog) rada obuhvata sljedeće podatke: radni naziv teme, predmet (kurs), datum prijave i potpis mentora.

Ispunjena i potpisana prijava ovjerava se i odlaže u dosje studenta.

Član 42

U studijskoj godini nastavnik može preuzeti maksimalno 5 (pet) završnih (diplomskih) radova za studijske programe iz tehničke, prirodno-matematičke i umjetničke struke, odnosno 10 (deset) završnih (diplomskih) radova za studijske programe iz društvenih nauka.

Član 43

Student može jedanput promijeniti temu završnog (diplomskog) rada i to najkasnije u roku od 30 dana od dana odobravanja prve teme.

Član 44

Završni (diplomski) rad student izrađuje samostalno.

Nastavnik je obavezan da prati rad studenta, pomaže mu savjetima i upućivanjem u literaturu.

Član 45

Student formira završni (diplomski) rad u konceptu sa svim pripadajućim dijelovima. Koncept se predaje nastavniku na uvid i pregled. Student je dužan postupiti prema uputstvima i primjedbama nastavnika, u protivnom rad se vraća na dalju doradu.

Nastavnik je dužan da pregleda rad i vrati ga sa komentarom najkasnije za tri nedjelje od dana predaje rada.

Član 46

Nakon položenog zadnjeg ispita student može u roku od 10 dana provjeriti u nadležnoj službi univerzitetske jedinice eventualne neusklađenosti u ličnom evidencionom kartonu.

Student predaje najmanje 5 (pet) primjeraka završnog (diplomskog) rada nadležnoj službi univerzitetske jedinice.

Nakon predaje rada u potrebnom broju primjeraka, na prijedlog mentora dekan univerzitetske jedinice formira komisiju i zakazuje se odbrana. Komisiju sačinjavaju mentor, predsjednik i najmanje jedan član.

Podaci o odbrani objavljaju se na oglasnoj tabli univerzitetske jedinice. Od predaje rada do njegove odbrane mora proći najmanje 5 (pet) dana.

Član 47

Korice završnog (diplomskog) rada sadrže sljedeći tekst:

Na vrhu: UNIVERZITET U BIHAĆU _____ fakultet -mjesto
Na sredini: Ime i prezime studenta. Naslov rada. Podnaslov: ZAVRŠNI RAD
(DIPLOMSKI RAD)

Pri dnu: Mjesto, godina

Prvi unutrašnji list:

Na vrhu: UNIVERZITET U BIHACU fakultet -XXXXXX
U sredini: Naslov rada. Podnaslov: ZAVRŠNI RAD (DIPLOMSKI RAD)

Red niže (lijevo): Predmet. Ime i prezime mentora

Red niže (desno):

Ime i prezime studenta. Smjer. Matični broj. Na dnu: Mjesto, mjesec, godina

Sadržaj rada obraduje se kroz poglavlja: 1. Uvod; 2. Sadržaj; 3. Tekst rada, podijeljen u logična poglavlja i potpoglavlja. Na kraju rada daju se zaključci, popis literature i izvora u skladu sa usvojenim standardom, popis priloga, tabela, slika, dijagrama i drugo.

Član 48

Odbrana završnog (diplomskog) rada sastoji se od usmenog izlaganja rezultata rada i obrazloženja izdvojenih zaključaka, kao i odgovora na pitanja komisije u vezi s rezultatima rada i zaključcima.

Ako student ne zadovolji na odbrani završnog (diplomskog) rada, ima pravo da zatraži da mu se odobri izbor nove teme u okviru istog ili drugog predmeta.

Završni (diplomski) rad i odbrana ocjenjuju se jedinstvenom ocjenom od "izvrstan" (A) do "nedovoljan" (F). Ocjena se donosi većinom glasova članova komisije.

V. ISPRAVE O STUDIJAMA

Diploma

Član 49

Diplomu o završenom prvom ciklusu studija potpisuju dekan univerzitetske jedinice i rektor.

Dopunu diplome potpisuje dekan univerzitetske jedinice.

Diploma se uručuje na svečanoj promociji, a može se izuzetno uručiti u drugim okolnostima.

Druge isprave

Član 50

Sve molbe i zahtjeve studenti dostavljaju u pismenom obliku nadležnoj službi univerzitetske jedinice.

VI. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Primjena Pravila studiranja

Član 51

Ova Pravila primjenjuju se od generacije studenata koja se upisuje u prvu godinu studijske 2006/07. godine.

Odredbe ovih Pravila shodno se primjenjuju i na studente koji su upisani prije početka studijske 2006/07. godine ako započnu studij u skladu sa novim Nastavnim planovima i programima uz primjenu ECTS sistema.

Student generacije (sa prosjekom ocjena A i B) iz stava 2 ovog člana ispite može polagati u januarskom, junskom i septembarskom ispitnom roku.

Ova Pravila studiranja na studiju prvog ciklusa su sastavni dio Pravila Univerziteta u Bihaću i Pravila svih njegovih članica. Ukoliko su odredbe ranijih (dosadašnjih) Pravila Univerziteta u suprotnosti s odredbama ovih Pravila, primjenjivat će se odredbe ovih Pravila studiranja.

Član 52

Univerzitsko nastavno-naučno vijeće donijet će odluku iz člana 3 stav 5 ovih Pravila u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovih Pravila.

Član 53

Za tumačenje odredaba ovih Pravila studiranja i drugih općih akata Univerziteta nadležan je Upravni odbor Univerziteta, odnosno organ koji ga je donio u skladu sa Zakonom.

Stupanje na snagu

Član 54

Ova Pravila studiranja stupaju na snagu danom davanja saglasnosti od strane Kantonalnog ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta.

UPRAVNI ODBOR UNIVERZITETA

PREDsjEDNIK

Prof. dr. sc. Sulejman Kendić, s.r.

Broj: 01 – 1264/06

Bihać, 27. 10. 2006.

Na ova pravila svojim aktom br. 10-38-10599-2/06 od 28. 09. 2006. godine Kantonalno ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta je dalo saglasnost.